

مجموعه کتب شهروندان هوشمند

حقوق مخاطب در فضای مجازی

مؤلف:

د. صومانه صیری

انتشارات پستیان

تهران - پیزه ۱۳۹۶

سرشناسه	نصیری، معصومه، ۱۳۶۰ -
عنوان قراردادی	ایران، قوانین و احکام Iran. Laws, etc.
عنوان و نام پدیدآور	حقوق مخاطب در فضای مجازی/ مؤلف معصومه نصیری
مشخصات نشر	تهران: انتشارات پشتیبان، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	۳۳ ص.
فهرست	مجموعه کتب شهروند هوشمند.
شابک	978-600-8794-36-3: ۵۰۰۰۰ ریال
فهرست نویسی	فیا
موضوع	جرایم کامپیوتری -- قوانین و مقررات-- ایران Computer crimes -- Law and legislation-- Iran
موضوع	فضای مجازی -- جنبه‌های حقوقی Cyberspace -- Legal aspects
موضوع	سواد رسانه‌ای Media literacy
رده بندی کتب	۱۳۹۶ ۶۰۲۰۳ / ۸۰۴ KM4
رده بندی دهکده	۵۵۰۹۹۴۴/۳۲۱
کتابشناسی	۴۸۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰

نام کتاب: حقوق مخاطب در فضای مجازی

مؤلف: معصومه نصیری

ویراستاران: علی مهدیزاده - محمد حسین اردستانی

ناظر ویراستار: مرتضی چشمه نور

صفحه آرایی: محمد نوری زاده

نوبت چاپ: اول - پاییز ۱۳۹۶

ناشر: انتشارات پشتیبان

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۵۰۰۰۰ ریال

تلفن تماس: ۰۲۱-۸۶۰۳-۶۴۲۳ تلفکس: ۰۲۱-۸۶۰۳-۶۴۲۸

سامانه پیام کوتاه: ۱۳۹۳ ۱۰۰۰

صندوق پست الکترونیک: Pub.Poshtiban@chmail.ir

تارنمای انتشارات پشتیبان: www.PoshtibanPress.ir

■ فروشگاه اینترنتی (سراسر کشور): وبترین انتشارات پشتیبان در تارنمای خانه کتاب www.ketab.ir

تمامی حقوق اثر برای ناشر محفوظ می باشد.

فهرست مطالب

تقديم به:	۶
مقدمه	۷
	۱۳
۱-۱- حق حفظ اطلاعات و داده‌ها	۱۵
۱-۲- حق امنیت مبادلات مالی	۱۶
۱-۳- حق مولف و انتشار محتوا	۱۶
۱-۴- حق احترام به حقوق انسانی	۱۷
۱-۵- حق حفظ حریم خصوصی	۱۷
۱-۶- جرایم فضای مجازی و مجازات‌های آن	۱۸
۱-۶-۱- نگاهی به دسته بندی جرایم رایانه‌ای	۱۸
۱-۶-۲- دسته بندی دیگری جرایم اینترنتی از نظر محتوا	۱۹
۱-۷- محتوای جرایم رایانه‌ای	۲۰
۱-۷-۱- محتوای علیه عفت و اخلاق	۲۰
۱-۷-۲- محتوای علیه مقدسات اسلام	۲۰
۱-۷-۳- محتوای علیه امنیت و آسایش عمومی	۲۱
۱-۷-۴- محتوای علیه مقامات و نهادهای دولتی	۲۲
۱-۷-۵- محتوای ارتباب رایانهای	۲۲
۱-۸- امور سمعی و بصری و امنیت معنوی	۲۳
۱-۹- محتوای دعوت کنند به جرم	۲۳
۱-۱۰- دسترسی غیرمجاز	۲۴
۱-۱۱- شنود غیرمجاز	۲۴
۱-۱۲- جاسوسی رایانه‌ای	۲۴
۱-۱۳- جعل رایانه‌ای	۲۶
۱-۱۴- تخریب و اختلال در داده‌ها یا سامانه‌های رایانه‌ای و مخبراتی	۲۷
۱-۱۵- سرقت و کلاهبرداری مرتبط با رایانه	۲۸
۱-۱۶- جرائم علیه عفت و اخلاق عمومی	۲۸
۱-۱۷- هتک حیثیت و نشر اکاذیب	۳۰
۱-۱۸- مسؤولیت کیفری اشخاص	۳۲
۱-۱۹- سایر جرائم	۳۶
منابع و مآخذ	۳۹

مقدمه

در دنیایی که به هر سو روی بگردانید با انبوهی از پیام‌های رسانه‌ای مواجه می‌شوید که هر کدام با مقصودی خاص برای تحت تاثیر قرار دادن شما تولید و ارسال شده‌اند، ساده‌انگارانه ترین کار پذیرش بدون بررسی و تحلیل این پیام‌هاست. شاید برای همین باشد که تا چند سال آینده دیگر مدرک تحصیلی و توانایی خواندن و نوشتن، شما را در زمره باسوادان قرار نمی‌دهد. مگر مهارت یا سواد استفاده و تحیل پیام‌های رسانه را نداشته باشد جزو بی سوادان محسوب می‌شوید.

امروزه این امر سال‌ها پیش برای سایر کشورها مبرهن شده است. آن‌ها سعی در تربیت شهروندان هوشمند در مواجهه با رسانه‌ها داشته‌اند چراکه می‌دانستند آسیب‌های مترتب از ناآگاهی از این فضا چگانه می‌تواند سبک زندگی و فرهنگ یک کشور را دستخیز قرار داده و پله پله آن را به سمت نابودی سوق دهد.

ما در ایران اسلامی اما به تازگی در معرض ضربات فراوانی که از این عدم آموزش و آگاهی سازی خوردیم، احساس نیاز کرده و با سرعت لاک پشتی در حال حرکت در این شاهراه بزرگ هستیم.

مجموعه کتب شهروند هوشمند خلاصه‌ای از آنچه در حوزه سواد رسانه‌ای نیاز تک تک افراد جامعه برای کسب مهارت‌های مواجهه با محتوای تولید شده از سوی رسانه‌هاست، می‌باشد. در این کتاب پنج سوال و پنج نکته طلایی که باید مدام در مواجهه با پیام‌های رسانه‌ای از خودتان بپرسید، در آغاز هر فصل تکرار شده است تا با نهادینه سازی

آن، حداقل دیگر خواننده بدون بینش در فضای پهناور رسانه‌ای با تاکید بر فضای آنلاین رسانه‌ای نباشید. هرگاه با تمرین و تکرار توانستید این سوالات کلیدی و طلایی را در مواجهه با پیام‌ها، مخصوصاً آنهایی که در حال معرفی یا نهادینه سازی سبک خاصی از تفکر و زندگی است، پاسخ دهید یعنی قطار ذهن شما روی ریل سواد رسانه‌ای قرار گرفته و در حال حرکت است.

به این کتاب بسان یک کتاب که در نهایت باید یک بار خوانده شود، نگرید. این کتاب را روی میز و در دسترس داشته باشید. خود و فرزندان‌تان قرار دهید تا شاید با نگاه چند باره بدان روند وارد مطرح شده را ملکه ذهنتان کنید. سواد رسانه‌ای تنها تنها از راه آموزش، تکرار و تمرین کسب خواهد شد. شما باید مهارت تفکر انتقادی و هوشمندانه را با تکرار کسب کنید.

ارتقاء سواد رسانه‌ای ارتقاء معنسی نیست بلکه از طریق آن مهارت‌های مواجهه، تحلیل و مصرف رسانه تقویت شده و شما قدرت انتخاب بهتر متن رسانه‌ای را خواهید داشت. ما باید یاد بگیریم در پرتو برخورد هدفمند با رسانه می‌توان به ایجاد ارتباط دوسویه و مشارکت جویان با رسانه‌ها از یک سو و تقویت ساختارهای دموکراتیک جامعه در راستای مباحث نقد، مشارکت فعالانه در حوزه رسانه در بین شهروندان از سوی دیگر دست می‌یابیم، بنابراین آنچه در «سواد رسانه‌ای» می‌تواند مطرح باشد، آموزش مهارت‌های لازم برای برقراری ارتباطی متفکرانه و آگاهانه با رسانه‌ها و در عین حال به وجود آوردن نگاهی دقیق، نقاد و تحلیلی به پیام‌های رسانه‌ای (نوشتاری، دیداری و شنیداری) است.

به زبان ساده اگر بخواهیم بگوییم، سواد رسانه‌ای مثل یک رژیم غذایی است که هوشمندانه مراقب است که چه موادی مناسب هستند و چه موادی مضر؛ چه چیزی را باید مصرف کرد و چه چیزی را نه و یا این که میزان مصرف هر ماده بر چه مبنایی باید استوار باشد.

سواد رسانه‌ای می‌تواند به مخاطبان رسانه‌ها بیاموزد که از حالت انفعالی و مصرفی خارج شده و به معادله متقابل و فعالانه‌ای وارد شوند که در نهایت به نفع خود آنان باشد. به دیگر سخن، سواد رسانه‌ای کمک می‌کند تا از سفره رسانه‌ها به گونه‌ای هوشمندانه و مفید بهره‌مند شویم فرد بدون داشتن مجموعه مهارت‌ها، شناخت و سواد لازم در مسیر گرداب آگاهی‌نازده سیل اطلاعاتی که در طول روز به سوی او از طریق همین ابزارها، از اطلای اینترنتی سرازیر می‌شود، قرار می‌گیرد و در کنار تشخیص ندادن صواب از ناصواب، دچار آسیب‌هایی همچون هدر رفتن وقت، کناره‌گیری از زندگی روزمره، اعتیاد به اینترنت، دامن‌زدن به شایعه‌های شکل گرفته در فضای مجازی، جایگزینی ارتباطات مجازی به جای ارتباطات چهره به چهره می‌شود.

نکته مهمی که باز باید بر آن تاکید کرد این است که تشخیص و اتخاذ راه‌کارهای نظارتی و تربیتی درباره ارتباط فرزند با فضای مجازی مانند دیگر رسانه‌ها و تکنولوژی‌های نوین ارتباطی، نیازمند آگاهی والدین به ویژه سران در خصوص ویژگی‌های فضای مجازی، فرصت‌ها و آسیب‌ها و آثار حضور و فعالیت در فضای مجازی به علاوه استراتژی‌های نظارتی و مدیریتی مناسب و کارآمد برای هر گروه از فرزندان است.

تکنولوژی‌ها معمولاً مانند شمشیری دو لبه هستند که افراط و تفریط در استفاده از آن می‌تواند ما را اسیر و برده این دستاورد بشری کند. ما باید بدانیم تکنولوژی باید در خدمت ما باشد نه ما در خدمت تکنولوژی. برای این که به برده مدرن در عصر مدرن تبدیل نشویم باید یاد بگیریم و تکرار کنیم و بخواهیم که هوشمند باشیم و نه یک مخاطب منفعل که مثل برگی در مسیر هر بادی ممکن است تغییر مسیر داده و در نهایت هم زیر پاله شود.

منتهی به مطالب موجود در کتاب بسان واکنشی برای محافظت از بیماری بنگرید. این نکات شما را واکنش‌خواه‌ها که تا زمانی بی‌اطلاعی خودتان در فضاهای آنلاین و مجازی نباشید. آن هم تاکید دارد اکثر کسانی که در این فضا قربانی شده‌اند به سادگی اطلاع و دانش در این زمینه بوده‌اند یا آنچه بلد بودند را به موقع استفاده نکردند.

در پایان مطالعه این کتاب شما باید بدانید در مواجهه با هر پیام باید پرسید چه کسی چرا و با چه هدفی این پیام را ایجاد و ارسال کرده است و این پیام بنابر چه تاثیری بر روی شما داشته باشد. همچنین فراخواهید گرفت نگاه سلبی و حذفی نداشته باشید اما هوشمند در عرصه به تلاطم مجازی حضور داشته باشید. شما باید برآیید با برادر رسانه‌ای باشید و در پی آن زوایای پنهان در سطرهای نانویسته یک پیام را درک کنید.

امیدوارم آنچه در این اوراق پیش روی شما قرار داده شده است بتواند به برداشته شدن گامی کوچک در راستای ارتقای سواد رسانه‌ای در ایران اسلامی کمک کند. انشاءالله
معصومه نصیری